

Armia Krajowa (AK) - zakonspirowana siła zbrojna polskiego podziemia w czasach II wojny światowej, działająca pod okupacją niemiecką państwa polskiego w granicach sprzed 1 września 1939 oraz poza nimi. Była najsilniejszą i najlepiej zorganizowaną armią podziemną z działających w tamtym czasie w Europie.

Kryptonimy: "Polski Związek Powstańczy" (PZP), "Siły Zbrojne w Kraju" (SZK).

W dniu 14 II 1942 r. Związek Walki Zbrojnej przemianowano na Armię Krajową, która miała podjąć akcję scalenia podziemia wojskowego. Zdaniem Naczelnego Dowództwa w Londynie jednoczenie organizacji zbrojnych zakładanych żywiłowo przez różne środowiska było zbyt powolne. W pierwszej kolejności wcielono do AK Socjalistyczną Organizację Bojową i Tajną Organizację Wojskową. Autonomię w ramach AK utrzymała Chłopska Straż SL, przekształcona w 1942 roku w Bataliony Chłopskie (BCh). Największe trudności wynikły w trakcie przyłączenia Narodowej Organizacji Wojskowej SN – tylko około połowy jej członków przystąpiło na jesieni 1942 roku do Armii Krajowej, reszta natomiast połączyła się z narodowo-radykalną Grupą Szańca i Związkiem Jaszczurzym w Narodowe Siły Zbrojne (NSZ).

gen. S. Grot-Rowecki

Na czele AK stanął komendant główny gen. Grot-Rowecki. Polskę podzielono na obszary, te na okręgi odpowiadające województwom, okręgi zaś na obwody pokrywające się z powiatami i placówki odpowiadające gminom. Naczelnym celem Armii Krajowej była samoobrona i przygotowanie powszechnego powstania w momencie załamania się Niemiec. Na razie nie planowano otwartej walki z okupantem, gdyż, jak słusznie oceniano, nie miała ona szans powodzenia przed decydującymi rozstrzygnięciami w wojnie światowej, a spowodować mogła nieobliczalne straty.

Całością działań i sił AK kierował jej dowódca, używający również tytułu „Komendant Sił Zbrojnych w Kraju”.

Po aresztowaniu przez Gestapo gen. Grota-Roweckiego (30 VI 1943r.) został nim gen. Tadeusz Komorowski- „Bór”. Trzecim i ostatnim dowódcą AK był gen. Leopold Okulicki- „Niedźwiadek”, „Kobra”. Ze względu na to, że AK stanowiła główną część sił zbrojnych RP jej dowódca bezpośrednio podlegał Naczelnemu Wodzowi, w którego sztabie istniał specjalny oddział do spraw łączności z krajem. Organem dowodzenia dowódcy AK był sztab Komendy Głównej, Jego szef był jednocześnie zastępca dowódcy. W skład Komendy Głównej wchodziło także Kierownictwo Dywersji KG (Kedyw) powstałe w październiku 1942r. w wyniku połączenia jednostek sabotażowo – dywersyjnych AK – Związek Odwetu i „Wachlarz”. Kolejnymi jego szefami byli: płk August Emil Fieldorf (od jesieni 1942r. do lutego 1944r.), a po nim płk Jan Mazurkiewicz „Radosław”. W Komendzie Głównej usytuowane było także Szefostwo Biur Wojskowych. Kierujące budową tworzonej na okres powstania powszechnego Administracji Zmilitaryzowanej.

W 1943 roku w tajnych szkołach podchorążych rezerwy kształciło się około 3 tysięcy osób. Gromadzone przez AK uzbrojenie pochodziło z zapasów ukrytych przez oddziały polskie w 1939 roku, zakupów i

zdobyczy, produkcji własnej i zrzutów. Broń produkowano potajemnie w zakładach prywatnych, korzystając z niedostatecznego nadzoru okupanta. Lub we własnych warsztatach podziemnych, które dostarczały AK pistoletów maszynowych typu 'Błyskawica' i 'Sten', miotaczy ognia, bomb, min, granatów i materiałów wybuchowych. Jednym z największych sukcesów wywiadu Armii Krajowej było wykrycie i zlokalizowanie produkcji pocisków rakietowych V1; w marcu 1943 roku nalot bombowców alianckich zniszczył bazę w Peenemunde.

Równolegle do działań Delegatury, również w Komendzie Głównej AK zorganizowano Biuro Informacji i Propagandy (BIP) z płk. Janem Rzepeckim na czele. Informowało ono o sytuacji w kraju i na frontach europejskich oraz o stanowisku rządu RP, władz podziemnych, publikowało opinie kształtujące postawy obywatelskie i patriotyczne, zwalczało propagandę hitlerowską i komunistyczną oraz prowadziło antypropagandę wśród okupantów. Wśród działań podejmowanych przez Armię Krajową duże znaczenie miało utrzymanie łączności między krajem i władzami na emigracji przy pomocy tajnych radiostacji i kurierów.

Cichociemni – Żołnierze polskich sił zbrojnych na zachodzie w czasie drugiej wojny światowej, Specjalnie szkoleni w Wielkiej Brytanii i następnie przetrzucani do okupowanego kraju – do dyspozycji ZWZ - AK. Wykonywali zadania dywersyjne i sabotażowe, dowodzili oddziałami partyzanckimi, pracowali w sztabach, odpowiadali za łączność i wywiad. W latach 1941-44 wysłano do Polski 316 żołnierzy-cichociemnych. Część z nich weszła w skład Kierownictwa Dywersji (Kedyw). Wielu zginęło w bezpośredniej walce, niektórych zamęczono w katowniach niemieckich (obozach koncentracyjnych) i sowieckich (w tym po wojnie w polskich, komunistycznych więzieniach).

Wybrane akcje partyzanckie:

- akcja na kasę gminną w Sułowie 4 lipca 1941r.,
- akcja dywersyjna na stację kolejową w Ruskich Piaskach 15/16 grudnia 1942r.,
- akcja na stację kolejową w Krasnobrodzie 31 grudnia 1942r.,
- wypad na stację kolejową w Ruskich Piaskach 31 grudnia 1942r.,
- zniszczenie pociągu z benzyną 22 kwietnia 1943r.,
- wysadzenie mostu kolejowego pod Wólką Orłowską 19 lutego 1944r.,
- zasadzka na Niemców luty 1943r.,
- bitwa pod Rapami Dylańskimi 5 października 1943r.,
- bitwa pod Osuchami czerwiec 1944r. – jedna z największych bitew partyzanckich w Polsce.

Bibliografia :

Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski 'Historia 1939-1956. Podręcznik dla szkół średnich'

Wojciech Roszkowski 'Historia Polski 1914-1994'

'Historia Polski – Polska 1831 – 1939'

'Historia Polski. Repetytorium od A do Z' Roman Tusiewicz

'Wielka historia Polski – 1939 – 1945' prof. Dr Jacek Chrobaczyński

<http://www.wikipedia.pl/>

<http://www.zgapa.pl/>

Wykonała :

Paulina Panek klasa III c